

Notă: Ratificată prin Hot. Parl. nr.755-XIV din 24.12.99

**Convenția ILO nr.155 privind securitatea și igiena muncii și
mediul de muncă, din 22.06.1981**

* * *

Publicată în ediția oficială
"Tratate internaționale", 2001, volumul 28, pag.22

*În vigoare pentru Republica Moldova din 28 aprilie 2001.

Preambul

Conferința generală a Organizației Internaționale a Muncii, convocată la Geneva de Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii, care s-a întrunit aici, la 3 iunie 1981, în cea de-a șaiszeci și șaptea sesiune a sa,

după ce a hotărât să adopte diferite propuneri referitoare la securitatea, igiena și mediul de muncă, probleme care constituie al șaselea punct de pe ordinea de zi a sesiunii,

după ce a hotărât că aceste propuneri vor lua forma unei convenții internaționale,

adoptă, astăzi, douăzeci și două iunie una mie nouă sute optzeci și unu, Convenția de mai jos care va fi denumită Convenția privind securitatea și igiena muncii, 1981.

Partea I

Teren de aplicare și definiții

Articolul 1

1) Prezenta Convenție se aplică tuturor ramurilor de activitate economică.

2) Un Membru care ratifică prezenta Convenție poate, după consultarea, cât mai devreme posibil, a organizațiilor reprezentative ale patronilor și muncitorilor interesați, să excludă din aplicarea sa, fie în parte fie în totalitate, ramuri speciale de activitate economică cum ar fi navigația maritimă sau pescuitul, atunci când această aplicare ridică probleme specifice, care au o anumită importanță.

3) Orice Membru care ratifică prezenta Convenție va trebui, în primul raport privind aplicarea acesteia pe care este obligat să îl prezinte în virtutea articolului 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, să indice, cu motivația necesară, ramurile de activitate, care au făcut obiectul unei excluderi întru aplicarea paragrafului 2) de mai sus, descriind măsurile luate pentru asigurarea unei protecții suficiente a muncitorilor în ramurile excluse, și să expună, în rapoartele ulterioare, orice progres înregistrat pe calea unei mai largi aplicări.

Articolul 2

1) Prezenta Convenție se aplică tuturor muncitorilor din ramurile de activitate economică acoperite.

2) Un Membru care ratifică prezenta Convenție poate, după consultarea, cât mai devreme posibil, a organizațiilor reprezentative ale patronilor și muncitorilor interesați, să excludă din aplicarea sa, fie în parte fie în totalitate, categoriile limitate de muncitori pentru care există probleme speciale de aplicare.

3) Orice Membru care ratifică prezenta Convenție va trebui, în primul raport privind aplicarea acesteia pe care este obligat să îl prezinte în virtutea articolului 22 al Constituției Organizației Internaționale a Muncii, să indice, cu motivația necesară, categoriile limitate de muncitori care au făcut obiectul unei excluderi în aplicarea paragrafului 2) de mai sus și să expună, în rapoartele ulterioare, orice progres înregistrat pe calea unei mai largi aplicări.

Articolul 3

În sensul prezentei Convenții:

- a) expresia "ramuri de activitate economică" acoperă toate ramurile, în care muncitorii sînt angajați, inclusiv funcția publică;
- b) termenul "muncitori" vizează persoanele angajate, inclusiv agenții publici;
- c) expresia "loc de muncă" vizează orice loc, unde muncitorii trebuie să se găsească sau meargă pentru munca lor și care sînt plasate sub controlul direct sau indirect al patronului;
- d) termenul "prescripție" vizează toate dispozițiile, cărora autoritatea sau autoritățile competente le-au atribuit forța de lege;
- e) termenul "sănătate", în relație cu munca, nu vizează numai absența bolii sau a infirmității; el include, de asemenea, elementele fizice și mentale, care afectează sănătatea legate direct de securitatea și igiena muncii.

Partea II

Principiile unei politici naționale

Articolul 4

1) Orice Membru va trebui, în lumina condițiilor și practicii naționale și în consultare cu organizațiile de patroni și muncitori cele mai reprezentative, să definească, să pună în aplicare și să reexamineze periodic o politică națională coerentă în domeniul securității, igienei muncii și a mediului de muncă.

2) Această politică va avea ca obiectiv prevenirea accidentelor și afecțiunilor aduse sănătății, care rezultă din muncă, sînt legate de muncă sau survin în cursul muncii, reducînd la minimum cauzele riscurilor inerente în mediul de muncă, în măsura în care aceasta este rezonabilă și practic realizabilă.

Articolul 5

Politica menționată, la articolul 4 va ține cont de următoarele mari sfere de acțiune, în măsura în care ele afectează securitatea, igiena muncii și mediul de muncă:

- a) conceperea, încercarea, alegerea, înlocuirea, instalarea, amenajarea, utilizarea și întreținerea componentelor materiale ale muncii (locuri de muncă, mediu de muncă, utilaje, mașini și materiale, substanțe și agenți chimici, fizici și biologici, procedee de lucru);
- b) legăturile care există între componentele materiale ale muncii și persoanele care execută sau supraveghează munca, precum și adaptarea mașinilor, materialelor, timpului de lucru la capacitățile fizice și mentale ale muncitorilor;
- c) formarea, inclusiv formarea complementară necesară, calificările și motivația persoanelor care intervin, într-o calitate sau altă, pentru ca nivelele de securitate și igienă suficiente să fie atinse;
- d) comunicarea și cooperarea la nivelul grupului de muncă și al întreprinderii și la toate celelalte nivele corespunzătoare, inclusiv pînă la nivelul național;
- e) protecția muncitorilor și a reprezentanților lor împotriva tuturor măsurilor disciplinare consecutive acțiunilor efectuate de ei, pe bună dreptate, conform politicii vizate la articolul 4 de mai sus.

Articolul 6

Formularea politicii, menționate la articolul 4 de mai sus, va trebui să precizeze funcțiile și responsabilitățile respective, în materie de securitate, igiena muncii și a mediului de muncă, a puterilor publice, a patronilor, a muncitorilor și a altor persoane interesate, ținînd cont de caracterul complementar al acestor responsabilități, precum și a condițiilor și a practicii naționale.

Articolul 7

Situația în domeniul securității, igienei muncii și a mediului de

muncă va face obiectul, la intervale corespunzătoare, unui examen de ansamblu sau al unui examen referitor la sectoarele particulare, în vederea identificării marilor probleme, degajării mijloacelor eficiente pentru rezolvarea lor și a ordinii de priorități ale măsurilor ce trebuie luate, și evaluării rezultatelor.

Partea III Acțiune la nivel național

Articolul 8

Orice Membru va trebui, pe cale legislativă sau regulamentară sau prin orice altă metodă, conformă condițiilor și practicii naționale, și în consultare cu organizațiile reprezentative ale patronilor și muncitorilor interesați, să ia măsuri necesare pentru a da efect articolului 4 de mai sus.

Articolul 9

1) Controlul asupra aplicării legilor și prescripțiilor referitoare la securitatea, igiena și mediul de muncă va trebui să fie asigurat de un sistem de inspecție corespunzător și suficient.

2) Sistemul de control va prevedea sancțiuni corespunzătoare în caz de abatere de la legi sau prescripții.

Articolul 10

Vor trebui luate măsuri pentru a furniza îndrumări patronilor și muncitorilor, pentru a-i ajuta să se conformeze obligațiilor lor legale.

Articolul 11

În virtutea măsurilor destinate să dea efect politicii menționate la articolul 4 de mai sus, autoritatea sau autoritățile competente vor trebui să asigure, progresiv, următoarele funcțiuni:

a) stabilirea, acolo unde natura și gradul riscurilor o cer, a condițiilor care domină conceperea, construirea și amenajarea întreprinderilor, punerea lor în exploatare, transformările importante ce trebuie aduse sau orice modificare a primei lor destinații, precum și securitatea materialelor tehnice utilizate în muncă și aplicarea procedurilor definite de autoritățile competente;

b) stabilirea procedurilor de muncă care trebuie interzise, limitate sau supuse autorizării sau controlului autorității sau autorităților competente, precum și stabilirea substanțelor și agenților pentru care orice expunere trebuie interzisă, limitată sau supusă autorizării sau controlului autorității sau autorităților competente; riscurile pentru sănătate, care sînt cauzate de expunerea simultană la a mai multor substanțe sau agenți, trebuie luate în considerație;

c) stabilirea și aplicarea procedurii care vizează declararea accidentelor de muncă și a bolilor profesionale de patroni și, cînd este cazul, de instituțiile de asigurări și celelalte organisme sau persoane direct interesate; întocmirea de statistici anuale privind accidentele de muncă și bolile profesionale;

d) executarea de anchete, atunci cînd un accident de muncă, un caz de boală profesională sau orice altă afectare adusă sănătății, care survine în cursul muncii sau care are legătură cu aceasta, pare să reflecte situații grave;

e) publicarea anuală de informații privind măsurile luate în aplicarea politicii menționate la articolul 4 de mai sus, precum și privind accidentele de muncă, cazurile de boli profesionale și celelalte atingeri aduse sănătății care intervin în cursul muncii sau au legătură cu aceasta;

f) introducerea sau dezvoltarea, ținînd cont de condițiile și posibilitățile naționale, de sisteme de investigare a agenților chimici, fizici sau biologici, din punctul de vedere al riscului lor pentru sănătatea muncitorilor.

Articolul 12

Vor trebui luate măsuri, conform legislației și practicii naționale, pentru ca persoanele care concep, fabrică, importă, pun în circulație sau cedează sub o formă oarecare mașini, materiale sau substanțe de folosință profesională:

a) să se asigure că, în măsura în care aceasta este rezonabil și practic realizabil, mașinile, materialele sau substanțele respective nu prezintă pericol pentru securitatea și sănătatea persoanelor, care le vor utiliza în mod corect;

b) să furnizeze informații referitoare la instalarea și utilizarea corectă a mașinilor și materialelor, precum și utilizarea corectă a substanțelor, riscurile pe care le prezintă mașinile și materialele și caracteristicile periculoase ale substanțelor chimice, agenților sau produselor fizice și biologice, precum și instrucțiuni privind maniera de a se feri de riscurile cunoscute;

c) să efectueze studii și cercetări sau să fie la curent cu orice altă manieră a evoluției cunoștințelor științifice și tehnice, pentru a se achita de obligațiile, care le revin în virtutea alineatelor a) și b) de mai sus.

Articolul 13

Un muncitor, care s-a retras dintr-o situație de muncă pentru care avea un motiv rezonabil să gândească că aceasta prezintă un pericol iminent și grav pentru viața sau sănătatea sa, va trebui să fie protejat împotriva consecințelor nejustificate, conform condițiilor și practicii naționale.

Articolul 14

Vor trebui luate măsuri pentru a încuraja, într-o manieră conformă condițiilor și practicii naționale, includerea problemelor de securitate de igienă și mediu de muncă în programele de educație și de formare la toate nivelele, inclusiv în învățământul superior tehnic, medical și profesional, pentru a răspunde nevoilor de formare ale tuturor muncitorilor.

Articolul 15

1) Pentru a asigura coerența politicii menționate la articolul 4 de mai sus și a măsurilor luate întru aplicarea acestei politici, orice Membru va trebui, după consultarea, cât mai devreme posibil, a organizațiilor patronilor și muncitorilor cele mai reprezentative, și dacă este cazul, a altor organisme corespunzătoare, să adopte dispoziții conforme condițiilor și practicii naționale, care să vizeze asigurarea coordonării necesare între diversele autorități și diversele organisme însărcinate să dea efect părților II și III ale Convenției.

2) De fiecare dată, când împrejurările o cer și condițiile și practica națională o permit, aceste dispoziții vor trebui să comporte instituirea unui organ central.

Partea IV

Acțiuni la nivelul întreprinderii

Articolul 16

1) Patronii vor trebui să fie obligați să facă în așa fel încât, în măsura în care acest lucru este rezonabil și practic realizabil, locurile de muncă, mașinile materialele și procedeele de muncă aflate sub controlul lor să nu prezinte risc pentru sănătate atunci când se asigură o protecție corespunzătoare.

2) Patronii vor fi obligați să facă în așa fel încât, în măsura în care acest lucru este rezonabil și practic realizabil, substanțele și agenții chimici, fizici și biologici, aflați sub controlul lor, să nu prezinte risc pentru sănătate atunci când se asigură o protecție corespunzătoare.

3) Patronii vor fi obligați să furnizeze, la nevoie, haine de protecție și echipament de protecție adecvat pentru a preveni în măsura, în care este rezonabil și practic realizabil, riscurile de accidente sau

de efecte care ar prejudicia sănătatea.

Articolul 17

De fiecare dată, cînd mai multe întreprinderi pornesc simultan activități în același loc de muncă, ele vor trebui să colaboreze pentru a aplica dispozițiile prezentei Convenții.

Articolul 18

Patronii vor fi obligați să prevadă, în caz de nevoie, măsuri care să permită să facă față situațiilor de urgență și accidentelor, inclusiv mijloace suficiente pentru administrarea primului ajutor.

Articolul 19

Vor trebui luate măsuri la nivelul întreprinderii, conform cărora:

a) muncitorii, în procesul muncii, vor coopera pentru îndeplinirea obligațiilor care revin patronului;

b) reprezentanții muncitorilor vor coopera în cadrul întreprinderii cu patronul în domeniul securității și igienei muncii;

c) reprezentanții muncitorilor vor primi în cadrul întreprinderii informații suficiente privind măsurile luate de patron pentru garantarea securității și sănătății; ei vor putea consulta organizațiile lor reprezentative privind aceste informații, cu condiția de a nu divulga secrete comerciale;

d) muncitorii și reprezentanții lor vor primi în cadrul întreprinderii o formare corespunzătoare în domeniul securității și igienei muncii;

e) muncitorii și reprezentanții lor și, dacă este cazul, organizațiile lor reprezentative în întreprindere vor fi abilitați, conform legislației și practicii naționale, să examineze toate aspectele securității și igienei legate de munca lor și vor fi consultați în acest sens de către patron; în acest scop, el va putea apela, prin acord mutual, la ajutorul consilierilor tehnici din afara întreprinderii;

f) muncitorul va semnala imediat superiorului său ierarhic direct orice situație despre care el are un motiv rezonabil să creadă că prezintă un pericol iminent și grav pentru viața sau sănătatea sa și, pînă cînd patronul ia măsuri pentru remediere, în caz de nevoie, acesta nu va putea cere muncitorilor să reia lucrul într-o situație în care persistă un pericol iminent și grav pentru viață sau sănătate.

Articolul 20

Cooperarea patronilor și muncitorilor și/sau a reprezentanților lor în întreprindere va trebui să fie un element esențial al dispozițiilor luate în domeniul organizării și în alte domenii, întru aplicarea articolelor 16-19 de mai sus.

Articolul 21

Măsurile de securitate și de igienă a muncii nu trebuie să antreneze nici o cheltuială pentru muncitori.

Partea V

Dispoziții finale

Articolul 22

Prezenta Convenție nu revizuieste nici o convenție sau recomandare internațională de muncă existentă.

Articolul 23

Instrumentele oficiale de ratificare a prezentei Convenții se înaintează Directorului general al Biroului Internațional al Muncii pentru înregistrare.

Articolul 24

1) Prezenta Convenție are forță obligatorie pentru membrii Organizației Internaționale a Muncii, instrumentele de ratificare a

căroră sînt înregistrate de Directorul general.

2) Convenția va intra în vigoare după 12 luni de la data înregistrării de Directorul general a instrumentelor de ratificare a doi membri ai Organizației.

3) Ulterior prezenta Convenție va intra în vigoare pentru fiecare Membru al Organizației după 12 luni de la data înregistrării instrumentului de ratificare al lui.

Articolul 25

1) Fiecare Membru al Organizației, care a ratificat prezenta Convenție, după expirarea a 10 ani din ziua intrării inițiale în vigoare a Convenției, o poate denunța prin cerere de denunțare, înaintată Directorului general al Biroului Internațional al Muncii și înregistrată de el.

2) Pentru fiecare membru al Organizației, care a ratificat prezenta Convenției și care, în termen de un an de la expirarea a 10 ani, prevăzuți de paragraful precedent, nu s-a folosit de dreptul la denunțare, prevăzut în prezentul articol, Convenția va rămîne în vigoare în următorii 10 ani, și ulterior va putea denunța Convenția după expirarea fiecărui deceniu, în ordinea prevăzută de prezentul articol.

Articolul 26

1) Directorul general al Biroului Internațional al Muncii va înștiința membrii Organizației Internaționale a Muncii despre înregistrarea instrumentelor de ratificare și a cererilor de denunțare, înaintate de membrii Organizației.

2) Înștiințînd membrii Organizației despre înregistrarea instrumentului de ratificare al doilea primit, Directorul general le va atrage atenția la data intrării în vigoare a prezentei Convenții.

Articolul 27

Directorul general al Biroului Internațional al Muncii, în conformitate cu articolul 102 al Cartei Organizației Națiunilor Unite, va trimite Secretarului general al Organizației Națiunilor Unite spre înregistrare informațiile complete privind instrumentele de ratificare și cererile de denunțare, înregistrate în conformitate cu prevederile articolelor precedente.

Articolul 28

În cazurile cînd Consiliul de Administrație al Biroului Internațional al Muncii va considera necesar, va prezenta Conferinței Generale un raport referitor la aplicarea prezentei Convenții și va examina oportunitatea includerii chestiunii referitoare la revizuirea, parțială sau integrală, în ordinea de zi a Conferinței.

Articolul 29

1) În caz dacă Conferința va adopta o convenție nouă, integral sau parțial revizuirea prezentei Convenție, și dacă în noua convenție nu va fi prevăzut altceva, atunci:

a) ratificarea de către un membru al Organizației a noii convenții va atrage în mod automat, indiferent de prevederile articolului 25, imediata denunțare a prezentei Convenții, cu condiția intrării în vigoare a noii convenții;

b) din ziua intrării în vigoare a noii convenții, prezenta Convenție va înceta să mai fie deschisă pentru ratificare pentru membrii Organizației.

2) Prezenta Convenție va rămîne, în orice caz, în vigoare, după formă și conținut, pentru membrii Organizației, care au ratificat prezenta Convenție, fără a ratifica noua convenție.

Articolul 30

Textele în limbile engleză și franceză ale prezentei Convenții au putere egală.

Acorduri, Tratatate, Convenții

Convenție O.I.M. nr.155 din 22.06.81 referitoare la securitatea și igiena muncii și mediul de muncă // *Tratatate internaționale 28/22, 2001*